

Overlærer Peter (Peder Laurits Moluf) Molaug.

av Reidar Frafjord

Et tidsbilde fra Våland skole, Stavanger, høsten 1938: En 10 år gammel gutt fra Porsgrunn skal begynne i 4. kl. og har det første møtetets sødme med overlærer Molaug: "Det var en stor og kraftig, skallete mann med en stemme som kom langt nede fra magen." Og Molaug får tillagt flere karakteristikk i Hans Jakob Andreassens bok: "Mitt kjære Stavanger":

"Historielæreren var overlærer Molaug. I Stavanger het det overlærer og ikke skolebestyrer. Overlærer Molaug hadde travle dager på kontoret, og nesten halve timen kunne gå før han viste seg i korridoren på vei til klasserommet. Denne friheten utnyttet 31 gutter...." Videre: "Alt virket normalt når overlærer Molaug endelig kom inn i den uknappede, gule lagerfrakken sin og entret kateteret.

Vi slo opp historieboka på den siden hvor det var bilde av et vikingskip. Molaug kom aldri lenger enn til vikingtiden. Han fortalte fra Snorre, og jeg skjønte at det av og til var noe morsomt han fortalte, for Molaug lo og klassen lo, men jeg skjønte ikke dialekten hans og prøvde bare å le når de andre lo.

Molaug hadde en imponerende og svær skikkelse. Øynene var livlige og lyseblå. Han så vanligvis blid og snill ut, men omtrent en gang hver time ble han plutselig morsk i ansiktet når han oppdaget en som ikke fulgte med, som sendte lapper eller snudde seg og pratet med han bak. Da reiste Molaug seg opp i all sin velde, pannen mørknet, og han kom langsomt duvende ned mellom pultrekkene. Det var steinaldermennesket på jakt etter bytte....!"

Hvem var nå denne Peter Molaug som er karakterisert i ovennevnte, fornøyelige skildringer, og som vi også har stiftet bekjentskap med gjennom en rekke artikler på denne nettsiden til BTV?

Han kom til verden på Molaug (Moluf) i Frafjord, nabogarden til Håland, den 27. september 1877 som nr. fem i rekken av ti søsken og ble døpt *Peder Laurits*. Da han var 12½ år, i mars 1890, kom familien til den uoppdyrkede Stokkagarden ved Store Stokkavann som faren hadde kjøpt av Johan Erik Nyman for 31.000 kr året før. Den store familien måtte imidlertid bo i det såkalte "Steinhuset" ett års tid framover før de fikk overta våningshuset fra ca. 1850, som er i bruk den dag i dag!

Etter at familien hadde flyttet til Nedre Stokka., ble han konfirmert i Hetlandskirken 1. oktober 1892 og fikk siden gå på Godal og Platous forberedelseskurs for lærere i Stavanger. I 1898 fullførte Peter Molaug lærerskolen på Stord, og samme året ble han tilsatt ved Ytre Lysefjorden lærerdistrikt; kretsene Haukeli, Sangesand, Eiane og Helmikstøl. Året etter var han lærer i Kolabygda, som omfattet gardene fra Meling og innover til Viga. Mens Molaug var der, fikk han permisjon for å videreutdanne seg ved den danske folkehøyskolen, Askov.

I 1901 kom Peter Molaug til Hetland. Han underviste da en dag på hver av skolene Tasta, (Schanche)Holen og Hetlandsmarken skole (Blåsenborg). Samme året, den 9.mai, giftet han seg med Eugenie Ellingsen fra Kopervik (1874 – 1937). Med henne fikk han sønnene Eldar, Ingvar og Svein. Siden ble han fast stasjonert på den nye skolen på Tjensvoll til 1908. Deretter, til 1912, ved Tasta skole. I denne perioden ble han også den første læreren i den såkalte fortsettelsesskolen i Hetland som holdt til i den gamle klokkegården ved Hetlandskirken. Fra 1912 fikk han tilsetning ved Storhaug skole i Stavanger, og fra 1922 var han lærer ved Våland skole. I 1933 ble han tilsatt som

overlærer ved Kampen skole, men etter bare 8 mnd. der, overtok han samme funksjonen ved Våland skole; en stilling han hadde til han tok avskjed ved nyttår 1947, 70 år gammel.

Peter Molaug var i mange år formann i Stavanger Pedagogiske Forening. Han organiserte kurs for lærere i byen der de fikk faglig påfyll av pedagoger fra inn – og utland. Kunnskapsrik som han var, ble han en skattet foredrags – og kursholder. Han skrev også dikt og prologer, og han oversatte norrøn lyrikk til moderne nynorsk.

Etter at den 1. kona døde, ble han gift med Borghild Sandrip (1905 – 1987) fra Kristiansand. Overlærer Peter Molaug døde i Stavanger 31. mai 1953, nær 76 år gammel. Han er gravlagt på Eiganes kirkegård.

I en nekrolog i Aftenbladet kan vi lese: " Det var noe særpreget over ham. Når han kom seilende i sin store, svarte "venstrehatt", måtte man legge merke til ham. Han forsøkte så visst ikke å gjemme seg vekk heller. Var han begynt å tale, måtte man lytte. Han hadde alltid noe på hjertet, alltid noe å gi til den som ville vite mer. Han kunne fortelle om livet i gamle dager, om sagn og skikker og folkeliv så en satt tryllebundet. Smilet var aldri langt unna. Humoren utgjorde en vesentlig del av hans vesen. Peter Molaug var en frilynt mann, med sterke røtter i vår gamle bondekultur, som han hadde inngående kjennskap til".

Noen vil kanskje spørre: Var Peter Molaug i slekten vår, i "Bjødna-Tore" – familien? Ifølge en engelsk slektsside finner jeg ut at det er 11 personer mellom han og meg selv: "Peter Laurits Molaug is Reidar Sverre Frafjord's fourth cousin thrice removed"!